

לקוטי תורה • פרשת ואתחנן • מאמר 11

ענין ק"ש אחד ואהבת כו'

עניין שמע: "אחד" ו"ואהבת"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/11](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/11)

1 ענין ק"ש [קריאת שמע] אחד ואהבת כו'. וגם ביאור פ' ראשונה בכללה. הנה איתא בת"ז [בתיקוני זהר] אנת הוא חד ולא בחושבן כו'.

ענין קריאת שמע, "אחד" ו"אהבת" וכו', וכן ביאור הפרשה הראשונה בכללותה. והנה נאמר בתיקוני זוהר: "אתה הוא אחד ולא בחושבן" וכו'.

וביאור הדבר כי הנה כל ההשתלשלות מעילה לעילה בכל עולם ועולם הם עשר ספירות וכן בנפש האלקית יש ע"ס [עשר ספירות] וכן בנפש החיונית וראשיתן החכמה כו'

ביאור הענין: כל ההשתלשלות, מעילה לעילה, בכל עולם ועולם, היא עשר ספירות. כך גם בנפש האלקית יש עשר ספירות, וכך גם בנפש החיונית; וראשיתן חכמה וכו'.

והנה יש בחי' שהיא למעלה מן החכמה והוא בחי' הרצון העליון כי אית רצון ואית רצון אית רצון שהוא למטה מן החכמה והדעת והוא רצון שבמדות שגלקח מטו"ד [מטעם ודעת]

והנה יש בחינה שלמעלה מחכמה, והיא בחינת הרצון העליון. שכן יש רצון ויש רצון: יש רצון שלמטה מחכמה ודעת, והוא הרצון שבמדות, הנובע מטעם ודעת,

כמו עד"מ בגשמיות בנפש המשכלת ענינים הצריכים לגופו איך שטוב לפניו מו"מ [משא ומתן] זה שיש בו ריוח וע"כ נפשו חושק ומתאוה ורוצה לעשות כן ואית רצון

כמו למשל בענינים גשמיים: הנפש המשכלת שוקלת את הדברים הנחוצים לגופו של האדם, מבינה שהעסק הזה, שיש בו רווח, טוב לו, ולכן נפשו חושקת, מתאוה ורוצה לעשות כן. ויש רצון

שהוא למעלה מן הטעם והדעת שלפעמים אדם רוצה בדבר שפילו יבואו כל אדם ויראו לו בשכלם ותבונתם שאין לעשות כן אעפ"כ [אף על פי כן] לא יאבה

שהוא למעלה מן הטעם והדעת. לפעמים אדם רוצה בדבר מסוים, ואף אם יבואו כל האנשים ויוכיחו לו בשכלם ובתבונתם שאין לעשות כן, בכל זאת לא יאבה

ולא ישמע להם מפני עקשותו בדבר והוא הרצון שלמעלה מן הדעת שאין הדעת פועל בו שום פעולה.

ולא ישמע להם, מפני עקשנותו בענין. זהו הרצון שלמעלה מן הדעת, שלדעת אין שום השפעה עליו.

2 וכן באלקות הוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שתוק כך עלה במחשבה כי אין טעם לרצון

ואע"פ [ואף על פי] שבוודאי יש טעם לדבר אך הטעם ההוא נעלם מאד ולא ניתן להשגת המלאכים

כך גם באלקות, הדבר דומה למה שאמרו חז"ל: "שתוק! כך עלה במחשבה". שכן לרצון אין טעם. ואף שבוודאי יש טעם לדבר, הטעם הזה נסתר מאוד ולא ניתן להשגתם של המלאכים,

ולכן אמר להם שתוק כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה) והנה מחכמה ולמטה נק' בחי' השתלשלות

ולכן אמר להם: "שתוק" וכו'. (וראו מה שנכתב על כך בביאור לפסוק "כי על כל כבוד חופה"). והנה, מחכמה ולמטה נקראת בחינת השתלשלות,

כי כל השתלשלות הוא להיות בחי' גילוי וגילוי הראשון נק' אצילות מלשון ויאצל מן הרוח דגבי משהלפי שמשא היה במעלה עליונה וגבוה מאד נעלה הי' [היה] עליו למשא הנהגת בני ישראל בגשמיות לתת להם בשר כו'.

כי כל השתלשלות היא לשם בחינת גילוי, והגילוי הראשון נקרא אצילות, מלשון "ויאצל מן הרוח", שנאמר לגבי משה. שכן משה היה במעלה עליונה, גבוהה ונשגבת מאוד, והנהגת בני ישראל בעניינים גשמיים, כגון לתת להם בשר וכו', הייתה עליו למשא.

וזהו שאמר מאין לי בשר (עמ"ש בד"ה בהעלותך שלך גדול כו') ולכך אמר לו הקב"ה שיאסוף שבעים איש הזקנים ואצילתי מן הרוח כו'

וזהו שאמר: "מאין לי בשר". (ראו מה שנכתב בדרוש המתחיל "בהעלותך", על "שלך גדול" וכו'). לכן אמר לו הקב"ה לאסוף שבעים איש מזקני העם: "ואצילתי מן הרוח" וכו',

כלומר שירד ונשתלשל עד מעלת ע' [שבעים] זקנים שהם הסנהדרין שהיו למטה ממנו במדרגה ועי"ז ונשאו אתך במשא העם שאצילות זו היא ירידה והשתלשלות ממדרגה למדרגה

כלומר, שרוחו תרד ותשתלשל עד למדרגת שבעים הזקנים, שהיו הסנהדרין ונמוכים ממנו במדרגה; ועל ידי כך "ונשאו אתך במשא העם". שכן אצילות זו היא ירידה והשתלשלות ממדרגה למדרגה,

כדי שישאו במשא העם וכך לגבי אור א"ס ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה לא היו העולמות יכולים לקבל זיו והארה ממנו ית' ולהיות התהוות העולמות כלל אם לא ע"י ירידת והתשלשלות האצילות וכמ"ש בד"ה

כדי שיוכלו לשאת במשא העם. וכך גם לגבי אור אין סוף ברוך הוא, שאין מחשבה תופסת בו: העולמות לא היו יכולים לקבל ממנו, יתברך, זיו והארה, ואף לא היו יכולים להתהוות כלל, אלמלא ירידת האצילות והשתלשלותה. וכמו שנכתב בדרוש המתחיל

כי אברהם לא ידענו שע"ס [שעשר ספירות] דאצילות הם ממוצעים בין בחי' המאציל א"ס ב"ה לבחינת נבראים ב"ע.

"כי אברהם לא ידענו": עשר ספירות דאצילות הן ממוצעות בין בחינת המאציל, אין סוף ברוך הוא, לבין בחינת הנבראים — [עולמות] בריאה, יצירה ועשיה.

3 והשתלשלות זו מלשון שלשלת כמו שלשלת האחוזה טבעת בטבעת עד שנעשית ארוכה כך להיות גילוי והתהוות העולמות הוא ע"י שלשלת הארה והארה דהארה כו'

והשתלשלות זו היא מלשון "שלשלת": כמו שרשרת שחוליה קשורה בחוליה עד שהיא נעשית ארוכה. כך גם גילוי העולמות והתהוותם נעשים באמצעות שרשרת של הארה, והארה של הארה וכו'.

משכל למדות וממדות למחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' גם כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאין זה מהות המחשבה כלל

מהשכל אל המדות, ומהמדות אל המחשבה, הדיבור והמעשה וכו'. ואף ש"לא מחשבותי מחשבותיכם", הרי אין זו כלל מהותה של מחשבה.

שהרי ממחשבה ודיבור גשמי א"א להיות שום התהוות משא"כ בדבר ה' שמים נעשו ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור כי הוא אמר ויהי רק כ"ז [כל זה] נקי בשם שכל ומחשבה כו' עד"מ

שהרי ממחשבה ומדיבור גשמיים לא יכולה להתהוות שום התהוות, ואילו "בדבר הוי' שמים נעשו", ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור", "כי הוא אמר ויהי". ואף על פי כן, כל זה נקרא בשם שכל ומחשבה וכו', בדרך משל.

כמו בגשמיות שהדבור מורג לזולתו משא"כ המח שבה כך החיות הנמשך להחיות עלמין דאתגליין להיות בגילוי בפו"מ [בפועל ממש] כמו הנביאים ששמעו קול ה' בגילוי ממש, ככתוב על משה: "וישמע את הקול כו'".

כמו שבעניינים גשמיים הדיבור מורגש לזולת, שלא כמו המחשבה. כך גם החיות הנמשכת להחיות את העולמות הגלויים, כדי שתהיה בגילוי בפועל ממש, כפי שהנביאים שמעו את קול ה' בגילוי ממש, ככתוב על משה: "וישמע את הקול" וכו'.

וכמו התהוות העולמות בע"מ [בעשרה מאמרות] יהי אור ויהי אור שנתהווה אור גשמי בפו"מ [בפועל ממש] הרי החיות הנמשך לגילוי זה נק' בשם דבור שהוא מורגש לזולתו משא"כ עלמין סתימין כו'.

וכמו שבהתהוות העולמות באמצעות עשרת המאמרות, "יהי אור ויהי אור", התהווה אור גשמי בפועל ממש, כך החיות הנמשכת לשם גילוי זה נקראת בשם "דיבור", משום שהיא מורגשת לזולת. לא כך בעולמות הסתומים וכו'.

4 וזהו הללוהו כרוב גודלו ולא כתיב כגודל גודלו שגודל גודלו היה משמע גדולת בחי' התפשטות של מדת הגדולה שהיא החסד שכח ההתפשטות של החסד הוא גדול מאד

וזהו [פירוש] "הללוהו כרוב גודלו". לא נאמר "כגודל גודלו", שכן "גודל גודלו" היה משמעו גדולתה של בחינת ההתפשטות שבמידת הגדולה, שהיא חסד; שהרי כוח ההתפשטות של החסד גדול מאד.

אבל כרוב גודלו פי' שכמה מיני ריבוי התחלקות בבחי' גדולת ההתפשטות של החסד בכמה מיני עולמות ומדרגות רבות עד לאין קץ

אבל "כרוב גודלו" פירושו שיש ריבוי רב של אופני התחלקות בבחינת התפשטותו הגדולה של החסד, בעולמות מסוגים רבים ובדרגות רבות, עד אין קץ.

כי התפשטות החסד דעשי' [דעשיה] הוא עד"מ מן הארץ לרקיע ת"ק שנה ומרקיע לרקיע כו' זו היא התפשטות גדולה ויש התפשטות לענין השגה

שהרי התפשטות החסד שבעולם העשיה היא, למשל, "מן הארץ לרקיע ת"ק שנה", ומרקיע לרקיע וכו'; וזהו התפשטות גדולה. ויש גם התפשטות בתחום ההשגה,

כמו השגת משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] אדון הנביאים שהיתה התפשטות השגתו לאין קץ וכיוצא בזה יש מדרגות רבות מעולם ועד עולם מריש כל דרגין כו' ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער היראה פ"א:

כמו השגתו של משה רבנו עליו השלום, אדון הנביאים, שהשגתו התפשטה עד אין קץ. וכיוצא בזה יש דרגות רבות "מעולם ועד עולם", "מריש כל דרגין" וכו'. ועיין בראשית חכמה, שער היראה, פרק א'.

5 ב והנה השתלשלות זו היא באצילות וממנה ולמטה שהוא להיות חכמה שכל ומדות ומחשבה כו' שהמדות נשתלשלו מהשכל והמחשבה מהמדות כו'

2. והנה השתלשלות זו היא באצילות וממנה ולמטה, כלומר, שיש חכמה, שכל ומדות, ומחשבה וכו'; שהרי המדות השתלשלו מן השכל, והמחשבה מן המדות וכו'.

אבל במאציל עצמו ב"ה אין ערוך אליו ית' ולשון ערך הכתוב בתורה בערכין שמעריכין כסף ערכו במספר שניו

אבל לגבי המאציל עצמו, ברוך הוא, אין שום דבר בערך אליו ית'. המונח "ערך" מופיע בתורה בהלכות ערכין, שבהן מעריכים את כסף ערכו של אדם לפי מספר שנותיו.

וכן ערך במספר נק' כערך שנים אל ארבעה כך ערך ארבעה אל שמונה שהוא חציו וכיוצא בזה וכן במספר, היחס נקרא "ערך": כשם שהיחס בין שתיים לארבע הוא כמו היחס בין ארבע לשמונה, שהוא מחצית, וכן על זו הדרך.

וכן בכל סדר ההשתלשלות יש ערך מאחד אל חבירו שהרי נשתלשלו זה מזה מדות משכל ומחשבה ממדות כו'

וכן בכל סדר ההשתלשלות יש יחס של ערך בין מדרגה אחת לחברתה, שהרי הן השתלשלו זו מזו: המדות מן השכל, והמחשבה מן המדות וכו'.

וכן גשמיות לגבי רוחניות יש ערך שהרי הרוחניות מתלבשת בגשמיות כח השכל במוח וכח הראיה בעין כו'

וכן גם לגשמיות יש יחס של ערך כלפי הרוחניות, שהרי הרוחניות מתלבשת בגשמיות: כוח השכל במוח וכוח הראייה בעין וכו'.

והרי יש ביניהם איזה קישור וחיבור ע"י אידים כמבואר בחכמת הניתוח שבתלת חללי גלגלתא תלת מוחין אם יש איזה חסרון באיזה מוח גשמי כמו מוח הזכרון יהי' [יהיה] שכחן כו'.

ואכן יש ביניהם קשר וחיבור מסוים באמצעות אידים, כמבואר בחכמת הניתוח: בשלושת חללי הגולגולת נמצאים שלושה מוחין, ואם יש חסרון כלשהו באחד המוחין הגשמיים, כגון מוח הזכרון, האדם יהיה שכחן וכו'.

וכן השכל מתלבש אפי' [אפילו] במעשה גשמיות כמו מעשה הכתב שכותבין על הספר בדיו דברי שכל עמוק

כך גם השכל מתלבש אפילו בפעולה גשמית, כגון פעולת הכתיבה, כאשר כותבים בספר בדיו מילים של שכל עמוק.

אבל במאציל עליון ב"ה לא שייך כל בחי' אלו שאינו בבחי' השתלשלות ולא בבחי' התלבשות כלל אבל לגבי המאציל העליון, ברוך הוא, אין שייכות לכל הבחינות האלה, שכן הוא אינו בגדר השתלשלות, ואף אינו מתלבש כלל.

אלא נק' סוכ"ע שמעלה ומטה שוין אצלו שאינו נתפס ומלוכש בגדר עלמין כלל כי אני ה' לא שניתית כתיב ואתה הוא קודם שנברא כו'

אלא הוא נקרא סוכב כל עלמין, משום שלמעלה ולמטה שווים לפניו, שכן הוא אינו נתפס ואינו מתלבש בגדרי העולמות כלל. על כך נאמר: "אני הוי' לא שניתית", וכן: "ואתה הוא קודם שנברא העולם" וכו'.

ואם היה איזה תפיסא והתלבשות ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית' בהעולמות היה שינוי ח"ו [חס ושלום] שהרי קודם שנברא לא היתה תפיסא והתלבשות ואחר שיכלו ימות עולם ג"כ לא יהיה כו'

אילו הייתה איזו תפיסה והתלבשות של מהותו ועצמותו יתברך בעולמות, היה בכך שינוי, חס ושלום; שהרי קודם שנברא העולם לא הייתה בו תפיסה והתלבשות, וגם לאחר שיכלו ימי העולם לא יהיו וכו'.

אלא שגם עתה אינו בהתלבשות אלא שהחיות הנמשך בתוך עלמין להחיותם הוא בבחי' שם בלבד ממדת מלכותו ית' כמשל המלך שאע"פ [שאף על פי]

אלא שגם כעת הוא אינו מתלבש; החיות הנמשכת לתוך העולמות כדי להחיותם היא בבחינת שם בלבד, ממידת מלכותו יתברך. הדבר דומה למלך: אף על פי

שהוא מרחוק שמו נק' על מקומות ממשלתו שהם תחת רשותו ושמו נק' עליהם שהם שלו שהוא נמצא הרחק מהם, שמו נקרא על המקומות הנתונים לשלטונו, הכפופים לרשותו; שמו נקרא עליהם, כלומר, הם שלו.

וזהו חד ולא בחושבן כלומר שאינו בבחי' ערך כי אינו בגדר ההשתלשלות כלל וכשישים האדם אל לבו בחי' אחד זה בק"ש [בקריאת שמע]

וזהו "חד ולא בחושבן" — כלומר, הוא אינו בגדר יחס, שכן אינו בגדר השתלשלות כלל. וכאשר האדם ישים אל לבו את בחינת "אחד" זו בקריאת שמע,

אזי יהיה ואהבת בכל לבבך בבחי' יחידה שבנפש שהוא כל לבבך שבנפש יש נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה

יחידה] והוא עד"מ כמו שרואים שכחות הנפש מתפשטות מדרגות רבות ומתפעלות מהתפשטות שלה

אזי תהיה "ואהבת בכל לבבך" בבחינת יחידה שבנפש, שהיא "כל לבבך". שהרי בנפש יש נרנח"י — נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה. ולשם משל, אנו רואים שכחות הנפש מתפשטים במדרגות רבות ומתעוררים מכוח התפשטותה;

אבל אין ההתפעלות שוה שהרי כשמספרים לפני האדם סיפורי מעשיות ממלחמות מתפעלת הנפש

קצת שיש לה נחת מן הסיפורים ההם אבל לא מתכליתם שאינו נוגע לה אם המעשה כך או כך

אבל ההתפעלות אינה שווה בכל דבר. כאשר מספרים לאדם סיפורים על אירועים ומלחמות, הנפש מתעוררת מעט: היא נהנית מן הסיפורים, אך לא מתוצאותיהם, משום שלא משנה לה אם הדברים התרחשו כך או אחרת.

אבל בדבר הנוגע לה מתפעלת יותר מדבר והיפוכו ויש בדבר הנוגע לאדם מדרגות רבות עד שיש דבר

שנוגע עד מיצוי הנפש ממש בתכלית נקודת הלב שאליו הוא נושא את נפשו ממש

אבל כאשר מדובר בעניין שנוגע לה, היא מתעוררת יותר, בין אם הדברים מתפתחים לכיוון אחד ובין אם להפך. בעניינים הנוגעים לאדם יש דרגות רבות, עד שיש עניין שנוגע בו עד כדי מיצוי הנפש ממש, בנקודה הפנימית ביותר שכלב, שעליה הוא ממש מוסר את נפשו.

וזהו בחי' יחידה שבנפש השכלית והחיונית וכן בנפש האלקית מקור נשמות ישראל היא כנ"י [כנסת

ישראל] נק' בשם לבי נקודת הלב בחי' יחידה שמקבלת בחי' אחד שהוא בחי' הרצון שלמעלה מן הטעם

ודעת

זוהי בחינת יחידה שבנפש השכלית והחיונית. כך גם בנפש האלקית: מקור נשמות ישראל הוא כנסת ישראל, הנקראת בשם "לבי" — נקודת הלב, בחינת יחידה, המקבלת את בחינת "אחד", שהיא בחינת הרצון שלמעלה מטעם ודעת.

והיינו לפי שיתבונן איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבן וההשתלשלות היא ירידה גדולה ועצומה מא

ור פניו ית' בבחי' שם כלכד יהללו את שם הוי'

כלומר, מפני שיתבונן כיצד הוא ית' אחד, "חד ולא בחושבן", וכיצד ההשתלשלות היא ירידה גדולה ועצומה מאור פניו ית', לבחינת שם כלכד: "יהללו את שם הוי",

כי נשגב שמו לבדו רק הודו כו' וכמה מיני ריבוי רבבות מדרגות צמצומים רבים ועצומים לאין קץ עד שנתהווה הויות העוה"ז הגשמי יהי אור גשמי

כי נשגב שמו לבדו; רק "הודו" וגו'. ויש ריבואות רבים כל כך של סוגים ודרגות, צמצומים רבים ועצומים לאין קץ, עד שנתהוו הויות העולם הגשמי: "יהי אור" גשמי.

ועל קוטב זה הולך וסובב כל דבר בע"ח [בעץ חיים] מראשיתו ועד סופו שתחלת דבריו ביאור צמצום א"ס וסוף דבריו בדף האחרון בריאת שמים וארץ ומתחלת הצמצום עד שנעשה שמים וארץ הוא כל ההשתלשלות שבע"ח [שבעץ חיים].

סביב ציר זה סובב ומקיף כל מה שנאמר בעץ חיים, מראשיתו ועד סופו: תחילת דבריו היא ביאור צמצום אין סוף, וסופם, בדף האחרון, הוא בריאת שמים וארץ. מן הצמצום ועד שנעשו שמים וארץ נכללת כל ההשתלשלות שבעץ חיים.

7 ועד"ז תקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] סדר פסוד"ז [פסוקי דזמרה] וברכת יוצר להאריך באחד שכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו היא מדת האהבה

בדומה לכך תיקנו חז"ל את סדר פסוקי דזמרה ואת ברכת יוצר, כדי להאריך ב"אחד", שהרי "כל המאריך ב'אחד' מאריכין לו ימיו": ["ימיו"] היא מידת האהבה,

שנק' יום כמ"ש יומם יצוה ה' חסדו שע"י שמאריך להתכונן באחד תגדל ותתרבה מדת האהבה אליו ית' ובפסוד"ז [ובפסוקי דזמרה] מבואר איך שיהללו את שם ה' כו'

הנקראת "יום", כפי שנאמר: "ביום יצוה ה' חסדו". כשמתכוננים באריכות ב"אחד", מידת האהבה אליו ית' גדלה ומתרבה. ובפסוקי דזמרה מוסבר כיצד "יהללו את שם הוי"ו וכו',

והללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו שכרוב גודלו הוא רבוי התחלקות מדת הגדולה בכמה מיני מדרגות בכל עולם ועולם

ו"הללוהו בגבורותיו, הללוהו כרוב גודלו". שכן "רוב גודלו" הוא ריבוי ההתחלקות של מידת הגדולה לסוגים רבים של מדרגות בכל עולם ועולם,

נמשך ע"י גבורותיו הן הן הצמצומים רבים והעצומים וע"י ישוב לאהבת ה' אור א"ס ב"ה להבטל ולהכלל אליו ית'

הנמשכת באמצעות "גבורותיו", שהן הצמצומים הרבים והעצומים. ועל ידי כך הוא ישוב לאהבת ה', אור אין סוף ב"ה, להתבטל ולהיכלל בו ית',

כי תקטן מאד בעיניו אהבת עוה"ז וכחותיו הגשמיות שהם ירדו ונשתלשלו מעולם ועד עולם בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה בכמה מיני צמצומים רבים ושונים:

כי אהבת העולם הזה וכחותיו הגשמיים תיראה קטנה מאוד בעיניו, שכן הם ירדו והשתלשלו מעולם לעולם, בהסתר המדרגות, ממדרגה למדרגה, באמצעות סוגים רבים ושונים של צמצומים.

8 ג ואמת שהתנאים ואמוראים לא היו מאריכין כ"כ [כל כך] בתפלה ובפרט בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] (ועמ"ש

מזה בד"ה ויעש משה נחש נחושת) רק היינו לפי שהיו גבוהים מאד במעלה

3. אמנם נכון שהתנאים והאמוראים לא האריכו כל כך בתפילה, ובייחוד בפסוקי דזמרה (ראו גם מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ויעש משה נחש נחושת"). אלא שזה היה משום שהיו במדרגה גבוהה מאוד,

כמאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] בחד קטירא אתקטרנא כו' שהיה נתפס אחד אמת בלבכם בהתכוננות מועטת בפעם אחת והיתה יתד תקועה בלבכם כל תמוט עולם ועד

כמאמר רבי שמעון בר יוחאי: "בחד קטירא אתקטרנא" וכו' — ה"אחד" האמיתי נתפס בלבם באמצעות התכוננות קצרה, בפעם אחת, והוא נעשה כיתד התקועה בלבם ואינה זזה לעולם ועד.

[ע"י] [עיינן] זח"ג [זהר חלק ג] קכ"ח א' מענין יתד במקום נאמן וברכות תצוה ר"פ ל"ז וכתב אהל כל יצען כל יסע יתדותיו לנצח (בישעיה ל"ג) והוא בחי' תרין ריעין דלא

(ראו זוהר חלק ג, קכ"ח ע"א, בענין "יתד במקום נאמן", ומדרש רבה, תצוה, תחילת פרק ל"ז; וכן נאמר: "אוהל כל יצען, כל יסע יתדותיו לנצח" (ישעיהו ל"ג)). וזו בחינת "תרין ריעין דלא

מתפרשין ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד ועמ"ש מזה בד"ה תחת אשר לא עבדת משא"כ אנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות שצריך להאריך עד שיותפס בשכלנו ולכנו ענין הרוחניות ואיך

מתפרשין". וראו מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל עד", וכן מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "תחת אשר לא עבדת". ואילו אנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות, ולכן צריך להאריך עד שנכין בשכלנו ובלבנו את ענין הרוחניות, ואיך

שהגשמיות היא ירידה גדולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא וכמשל התינוק שצריך להסביר לו ההלכה באריכות הדברים ובמשלים ומליצות שונות לקרב אל שכל הקטן לפי קטנו וריחוקו משכל הגמרא ומידיעת עניני טיב העולם במה שההלכה עסוקה.

הגשמיות היא ירידה גדולה, "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא" — מגג גבוה לבור עמוק. הדבר דומה לילד, שצריך להסביר לו את ההלכה באריכות, באמצעות משלים ולשונות שונות, כדי לקרב אותה לשכלו הקטן, בהתאם למיעוט הבנתו ולריחוקו מסברות הגמרא ומידיעת טיבם של עניני העולם שבהם עוסקת ההלכה.

לכך תקנו לנו פסודי^[פסוקי דזמרה] ושתיים לפניה כו' שעיי' מקיים ואהבת את ה' אלקיך להיות הוי' אלקיך ממש שורה ומתגלה בך והיינו עיי' התבוננות שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' היה הוה ויהיה.

לכן תיקנו לנו את פסוקי דזמרה ואת שתי הברכות שלפניהם וכו', כדי שעל ידי כך יקיים אדם "ואהבת את ה' אלקיך" — שהוי' יהיה ממש אלקיך, וישרה ויתגלה בך. הדבר נעשה באמצעות התבוננות ב"שמע ישראל הוי' אלקינו": הוי' — היה, הוה ויהיה.

אלקינו אלוה שלנו שאנחנו בטלים אליו בביטול ויחוד אמיתי כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוה כמכו

"אלקינו" — אלוהה שלנו, משום שאנו בטלים אליו בביטול ובייחוד אמיתיים, כמו שנאמר: "בנים אתם לה' אלקיכם"; "ברא כרעא דאבוה" — הבן הוא רגלו של אביו, כמו

הרגל שבטל לגבי הראש ואפילו אם הראש רוצה להכאיב את הרגל ולהדאיבו לתשובה או לרפואה כגון אם הזיק את הרגל בקרירות שהרפואה היא לשפשפו בשלג הרגל, הבטלה לראש. ואף אם הראש רוצה להכאיב לרגל ולגרום לה כאב, לשם תשובה או לשם רפואה — למשל, אם פגע ברגל הקור, והרפואה היא לשפשף אותה בשלג,

ואם נכוה הרפואה היא לחממו ביותר במרחץ שהרפואה היא כואבת ביותר בשעת מעשה מאד ואין הרגל מרגיש את הרפואה כ"א הראש ואעפ"כ [ואף על פי כן] אין הרגל מונע מפני ביטולו

ואם כף הרגל נכוותה, התרופה היא לחמם אותה מאד בבית מרחץ, כך שהטיפול מכאיב מאוד בזמן שהוא נעשה. כף הרגל אינה מרגישה את הריפוי, אלא רק הראש מרגיש אותו; ואף על פי כן, כף הרגל אינה מתנגדת, משום שהיא בטלה לראש.

להראש באחדות וע"ז יפול שם אלקינו אלוה שלנו שבאדם אחד יכול לומר על כל האברים שהם שלו דהיינו שהראש הוא של הרגל או שהרגל הוא של הראש.

לראש באחדות. על כך מתאים השם "אלקינו" — אלקים שלנו: באדם אחד אפשר לומר שכל האיברים הם שלו, כלומר, שהראש שייך לכף הרגל או שכף הרגל שייכת לראש.

משא"כ על אחד אחר נפרד אינו יכול לומר שהוא שלו ממש כך נקי בכל התורה כולה אני ה' אלקיכם אלוה שלכם ממש

אבל אין הדבר כך באדם אחר ונפרד: אי אפשר לומר שהוא באמת שלו. כך גם נאמר בכל התורה כולה: "אני הוי' אלקיכם" — אלקים שהוא באמת שלכם,

כי חלק ה' ממש עמו אלא שירדה ונשתלשלה בהשתלשלות המדרגות מאיגרא רמה כו' ולפיכך ואהבת את הוי' שיהיה אלקיך ממש ואל יאמר האדם שהוא רחוק מזה

כי "חלק הוי'" הוא באמת "עמו"; אלא [שהנשמה] ירדה והשתלשלה בסדר השתלשלות המדרגות, "מאיגרא רמה" וכו'. לכן נאמר "ואהבת את הוי'" — שיהיה אלקיך באמת. ואל יאמר אדם שהוא רחוק מכך,

כי ע"ז מסיים בסוף ק"ש [קריאת שמע] אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהיתה ערות הארץ ונדבקנו בנו"ן שערי טומאה והקב"ה הוציאנו משם ובחמשים יום קבלו את התורה

שהרי על כך מסיימים בסוף קריאת שמע: "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים", שהייתה "ערות הארץ", והיינו דבוקים בחמישים שערי טומאה; והקדוש ברוך הוא הוציא אותנו משם, ולאחר חמישים יום קיבלו את התורה.

ונתעלו בעילוי רב מאד עד שהיה להיות לכם לאלקים גילוי השכינה במ"ת [במתן תורה] לפיכך גם עכשיו אני ה' אלקיכם ותכלית הירידה היא להיות המשכות אלקות בתורה ומצות.

והם התרוממו למעלה גדולה מאוד, עד שהתקיים "להיות לכם לאלקים" — גילוי השכינה במתן תורה. לכן גם עכשיו נכון לומר "אני הוי' אלקיכם". ותכלית הירידה היא להמשיך אלקות בתורה ובמצוות.

מצות הם רמ"ח אברין דמלכא כמו אברים שבהם מלובש כחות הנפש בעין כח הראיה כו'

המצוות הן "רמ"ח איברין דמלכא", כמו איברי הגוף שבהם מלובשים כוחות הנפש: בעין, למשל, מלובש כוח הראייה וכו'.

ועי' שמושך העין מושך כח הראיה שבנפ' ש שנתלבשה שם כך המצות הן המשכות אור א"ס ברוך הוא המלוכש בהם שע"י הטלית ממשיך כך כו'

וכאשר מזיזים את העין, נמשך עמה כוח הראייה שבנפש המלוכש בה. כך גם המצוות הן המשכות של אור אין סוף ברוך הוא המלוכש בהן, ועל ידי הטלית ממשיכים אור זה וכו'.

אך ההמשכה הוא על ידי ואהבת כי רוח אייתי רוח כו' אם ישים אליו לבו כו'

אך ההמשכה נעשית באמצעות "ואהבת", שהרי "רוח מביאה רוח" וכו': "אם ישים אליו לבו" וכו'.

(כמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] ובד"ה מנורת זהב בענין כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות)

(כמבואר במאמר המתחיל "לכן אמור לבני ישראל" ובמאמר המתחיל "מנורת זהב", בענין "כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה, ואחר כך יקבל עליו עול מצוות".)

ודרך כלל המצות הם בחי' אהבה וחסד ה' חסדים ה"פ אור ה"פ מים שנאמרו ר"פ בראשית

ובכללות, המצוות הן בחינת אהבה וחסד: חמשת החסדים, חמש הפעמים שבהן נאמר "אור" וחמש הפעמים שבהן נאמר "מים" בתחילת ספר בראשית.

(כי מים היינו בחי' מעשה המצות שהם ה' חסדים כמיא דאשקי לאילנא מים יורדים מגבוה לנמוך וכמ"ש בד"ה והיה מספר בני ישראל. אך פנימיותם הוא ה"פ אור היינו בחי' אהבה שהוא פנימיות של החסד).

(שכן "מים" הם בחינת קיום המצוות בפועל, שהן חמשת החסדים, "כמים המשקים את האילן": המים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, וכמבואר במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל". אך פנימיותן היא חמש הפעמים "אור", כלומר בחינת האהבה, שהיא פנימיות החסד.)

והיו הדברים האלה אשר אנכי כו' זו תשב"כ [תורה שבכתב] מקרא מלשון והיה לך למקרא העדה שנאמר גבי חצוצרות שהוא לשון קריאה ואסיפה כך כל התורה שמותיו של הקב"ה וע"י זה קורא וממשיך אור א"ס מלמעלה למטה.

"והיו הדברים האלה אשר אנכי [מצווה אותך]" וכו' — זו התורה שבכתב, הנקראת "מקרא", מלשון "והיה לכם למקרא העדה", שנאמר על החצוצרות, ומשמעותו קריאה ואסיפה. כך גם התורה כולה היא שמותיו של הקדוש ברוך הוא, ובאמצעותה קוראים וממשיכים את אור אין סוף מלמעלה למטה.

ושנתתם לבניך זו תשבע"פ [תורה שבעל פה] שהוא ממטה למעלה שעיקרה היא ההשגה ואינו חילוק בין לשון המשנה או לשון התוספתא וירושלמי ולשון הב"י [הבית יוסף] הכל נק' תשבע"פ [תורה שבעל פה] וע"י ההשגה הוא המעלה מלמטה למעלה כו'

"ושנתתם לבניך" — זו התורה שבעל פה, שעניינה מלמטה למעלה, שכן עיקרה הוא ההשגה. ואין הבדל בין לשון המשנה, לשון התוספתא והירושלמי, ולשונו של הבית יוסף — הכול נקרא תורה שבעל פה. באמצעות ההשגה נעשית העלייה מלמטה למעלה וכו'.

(וזהו ושמתי כדכד שמשותיך ב"פ [ב' פעמים] כד הא' ותמלא כדה כ"ד ספרין דאורייתא מלמעלה למטה ופירושן בתשבע"פ [בתורה שבעל פה] הוא בחי' מלמטה למעלה וכמ"ש במ"א)

(וזהו "ושמתי כדכד שמשותיך": פעמים "כד". ה"כד" הראשון, "ותמלא כדה", הוא עשרים וארבעה ספרי התורה, מלמעלה למטה; ופירושם בתורה שבעל פה הוא בחינה של מלמטה למעלה, וכמבואר במקום אחר.)

וקשרתם זו מעשה המצות כי הוקשה כל התורה לתפילין כשם שתפילין הוא ענין המשכת יחודו ית' שיתגלה בגשמיות

"וקשרתם" — זו עשיית המצוות, שכן כל התורה הוקשה לתפילין. כשם שהתפילין ענינם המשכת אחדותו ית', כדי שתתגלה בגשמיות,

כמו שכותבין הפרשה של אחד בקלף ובדיו להיות כתוב בתפילין בגשמיות ולהניח על היד ובין עיניו בגשמיות.

כפי שכותבים את פרשת "אחד" על קלף בדיו, כדי שתיכתב בתפילין בגשמיות, ולהניח אותן על היד ובין העיניים בגשמיות,

כך כל המצות הם המשכת יחודו ית' שיהא אחדותו ית' שורה ומתגלה בגשמיות המצות כמו בטלית כו':

כך גם כל המצוות הן המשכה של אחדותו ית', כדי שאחדותו ית' תשרה ותתגלה בגשמיות של המצוות, כמו בטלית וכו':

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/vaeschanan/11

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק